Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302 Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036 УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XC. Ч. 230. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 3-го ГРУДНЯ 1983 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, DECEMBER 3, 1983 No. 230. VOL. XC.

У листопаді УНСоюз збагатився на 188 нових членів

Джерзі Сіті, Н.Дж. — З Організаційного Відділу УНС інформують, що секретарі й інші відділові урядовці в листопаді придбали 188 нових членів, забезпечених на понад 50,000 долярів. Придбання такого числа нових членів зараховуємо до успіхів, якщо взяти до уваги, що відсоток безробітних серед громадян ЗСА і Канади є і далі високий. Але поважне число союзових секретарів і інших відділових урядовців, союзових ентузіястів, не зважаючи на всі перешкоди, яких тепер є багато, присвятили свій час і придбали згаданих 188 членів. Своєю працею ті віддані союзові трудівники не лише вклали цеголки в дальшу розбудову УНСоюзу, але виконали ще важливе діло, а саме: запевнили кращу майбутність тих 188 українців і їхніх родин.

Приємно згадати декількох відданих працівників союзової ниви, які в листопаді придбали по три і більше членів, а саме: головний радний і голова 231-го Відділу Василь Пастушок придбав 12 членів; головна радна і секретарка 22-го Відділу Галина Олек-Скат придбала 9 членів, і секретар 237-го Відділу Михайло Крика придбав 9 членів. Голова Округи Вунсакет і секретар 206-го Відділу Леон Гардинг придбав 8 членів, забезпечених на 81,000 долярів. По шість членів придбали Ольга Осередчук, секретарка 37-го Відділу, і Дарія Цапар, секретарка 347-го Відділу. По п'ять членів придбали: секретар 17-го Відділу Ярослав Билень;

(Продовження на ст. 3)

У Львові помер композитор А. Кос-Анатольський

Джерзі Сіті, Н. Дж. — До редакції „Свободи" надійшла зі Львова сумна вістка, що там помер у середу, 30-го листопада 1983 року, відомий український композитор св. п. А. Кос-Анатольський, справжнє прізвище Анатоль Кос.

А. Кос-Анатольський народився в Косові, Івано-Франківської області в родині лікаря 1-го грудня 1909 року. В 1931 році закінчив правничий факультет Львівського університету, а 1934 році Львівську консерваторію з кляси фортепіяна і теорії музики. Працював у Львові викладачем музично-теоретичних дисциплін в музичній середній школі, та в музичній консерваторії. В 1954 році став доцентом теоретичних предметів львівської консерваторії, пізніше ректором та головою львівського філіялу Спілки совєтських композиторів. Перед війною був відомий тільки в ділянці так званої легкої музики; по війні виступив як автор великих театрально-музичних творів: балетів — „Хустка Довбуша" (1951), написаного на основі гуцульського фольклору, і „Сойчине Крило" (1956) за новелею Івана Франка, опер „Назустріч сонцю", „Зарево", „Весняні бурі", музичної комедії „Літа молоді", оперети „Весняні грози", пісні для хорів „Нова Верховина", „Колоимия-місто", „Збулася мрія", сольові пісні та романси „Ой піду я межи гори", „Білі троянди" та багато інших.

Композитор не писав симфонічних чи камерних творів, але зате був дуже плодовитий в інших ділянках і до самої смерти залишався вірним своїй молодечій пристрасті — популярній музиці.

Покійний А. Кос-Анатольський залишив в жалобі дружину Надію, доньку і двох синів та багатьох своїх друзів й шанувальників його багатющої творчости.

Помер поет Микола Бажан

Київ. — Тут, на 80-му році життя, помер в середу, 23-го листопада, після тяжкої недуги один з найбільш шанованих совєтською владою українських письменників Микола Бажан, поет, публіцист, літературознавець, великий майстер слова. Поховано його на Байковому кладовищі, в п'ятницю, 25-го листопада, з усіма можливими почестями.

У повідомленні в газеті „Радянська Україна", з 25-го листопада, подано, що Бажан за його діяльність в користь „соціалістичної батьківщини" і „рідної комуністичної партії" був нагороджений аж п'ятьма орденами Леніна, двома орденами „Трудового червоного прапора", одним орденом „Жовтневої революції" і орденом „Червоного прапора", — разом дев'ять орденів, та „багатьма медалями". В некролозі про М. Бажана згадано про всі пости в совєтській ієрархії, які він займав за його некороткє життя, та вираховано всі збірки його поезій, серед яких не бракує відповідних для влади назв, як, наприклад, „Гнів Отчизни", „Сталінградський зошит", „В дні війни", „Його ім'я" (про Леніна) і подібні. Про всі ці десятки збірок слід сказати, що вони появилися безперебійно, бо цей письменник, неукраїнського походження, ніколи не зазнав переслідувань за „український буржуазний націоналізм", і не був владою переслідуваний, як інші українські працівники пера. Його збірки появлялися в роках від 1926-го до самої його смерти, переважно щодва, щотри роки, а то й щороку.

Серед публіцистичних праць підкреслено в біографії поета в довіднику „Письменники Радянської України" (Київ, 1966) такі назви „Били, б'ємо і будемо бити", „Наша рідна Москва", „Дружба народів, дружба літератур" і подібні.

Микола Бажан народився в Кам'янець-Подільському, 9-го жовтня 1904 року в родині службовця. Вчився в гімназії, потім в кооперативному технікумі. З 1921 року продовжував студіювати в Кооперативному інституті; далі, знаючи з дитинства інші мови крім української, студіював в Інституті зовнішніх зносин. Перші вірші розпочав друкувати в 1923 році у газеті „Більшовик". Працював М. Бажан також в кіно, де писав сценарії тощо. Під час великої нагінки на українську творчу інтелігенцію, один з небагатьох, як сказано, що пройшов усі чистки безболізно й постійно втішався привілеями від російсько-большевицької окупаційної влади. Був заступником голови „Ради міністрів УРСР", депутатом до Верховної ради", головою Спілки письменників і тому подібне.

ПОВІДОМЛЕННЯ

Організаційного Відділу для відділових секретарів Америки й Канади

Замовлення на стінні календарі Організаційний Відділ приймає виключно до 10-го грудня 1983 року. Після того речення просяться не замовляти календарів тому, що наклад є вичерпаний.

ДРУГИЙ ДЕНЬ IV СКВУ ПРОЙШОВ ПІД ЗНАКОМ ЗАКЛИКІВ ДО ЄДНОСТИ І СУПЕРЕЧОК

Торонто. (О.К.). — Друга пленарна сесія IV Світового Конгресу Вільних Українців розпочалася в четвер, 1-го грудня, в год. 9:15 вранці дискусією над правильником нарад Конгресу, який віддано до остаточного оформлення Статутовій комісії.

Черговою точкою були привіти Владик, з яких першим вітав Конгрес Владика Ізидор Борецький. Він відчитав привітання Конгресові Патріярха Йосифа з палким закликом до згоди і єдности в нарадах і постановах. Довше слово виголосив Митрополит УПЦ в ЗСА Мстислав, який висловив критичні зауваження у справах, що перешкоджали праці Президії СКВУ, як також у справі своєї участи в Президії Секретаріяту. Владика Мстислав підкреслив, що „ми всі мусимо плекати СКВУ як дар, який вільні українці одержали від Всевишнього".

Глибокозворушливе слово привітання виголосив Митрополит УКЦ в ЗСА Стефан Сулик, який закликав до єдности, цитуючи слова Слуги Божого Андрея Шептицького, що „як довго не буде християнської єдности, так довго найслабший ворог буде сильніший від нас". При кінці в ім'я Бога Митрополит Стефан закликав до згоди.

З подібним закликом виступив з привітанням Владика Максим Германюк, який заявив, що він зворушений до глибини подіями попереднього дня Конгресу. „Чи вийдемо з того Конгресу об'єднані та скріплені, залежить тільки від нас".

Від Української Греко-Православної Церкви в Канаді вітав Конгрес Владика Василій, який говорив також про конечність згоди і любови до ближнього. Він теж передав привіт від Владики Митрополита Андрея.

Чергові привітання передав від Українського Євангельсько-Баптистського Об'єднання її голова пастор Олекса Гарбузюк, а від Українського Євангельського Об'єднання Північної Америки — пастор Володимир Боровський, які звертали увагу, що „маємо боротися не проти себе, а за самостійну соборну українську державу.

Усні привіти склали представники усіх країн: від Централі КУК Іван Новосад, голова; від УККА — Ігнат Білинський; від КОГЦУ — ред. Степан Мудрик; від Союзу Українців Австралії — Юрій Денисенко; від українців в Аргентині — Мирослав Самоверський, а від українців Бразилії — Петро Єдин. Останньою вітала Конгрес голова СФУЖО д-р Марія Квітковська, яка закінчила привіт словами, що вона „молить Бога про однодумність учасників СКВУ".

О год. 12-ій відбувся спільний полуденок, що його спонзорами були — місто Торонто, Метрополітальне Торонто і Комітет Українців Канади, Відділ в Торонто. Полуденок відбувався під знаком вкладу українців, як великої етнічної групи, у розвиток міста.

По полудні на пленарній сесії прочитано склади комісій, які працюють під проводом: Статутова — Іванни Рожанковської, Фінансова — д-ра Франка Мартинюка, Номінаційна — Стефанія Савчук, Верифікаційна — Іван Винник і Резолюційна — Микола Чировський.

Звіти секретаря СКВУ Василя Безхлібника, обидвох президентів, Миколи Плавюка та Івана Базарка, та скарбника д-ра Франка Мартинюка виповнили програму та викликали цілий ряд запитань.

На закінчення відповідей мгр І. Базарко подякував за співпрацю, зокрема М. Плавюкові та членам Секретаріяту й заявив, що з цього дня він покидає громадську працю. Присутні попрощали його бурхливими оплесками і вставанням з місць.

Звіт Контрольної комісії виголосив мгр І. Винник, даючи поради на майбутнє.

Запитання і відповіді до звітів були черговою точкою, що продовжувалася після вечірньої перерви.

Потім на чергу прийшов внесок з попереднього дня д-ра Аскольда Лозинського засудити організації ІСНО, ОДВУ, УНО за зневалювання українських героїв та визвольної боротьби і виключити їх з членства СКВУ. Відповідний внесок обґрунтував докладно Володимир Мазур на підставі окремо виданої брошури, яку роздано делегатам на залі. Розпочалася широка дискусія, в якій виступав ряд делегатів „за" і „проти" прийняття внеску.

Коли доказувано, що на підставі статуту СКВУ, параграф 4, точка 19, кожна нова справа, поставлена на програму Пленуму, мусить перейти через Комісію, д-р Любомир Романків поставив внесок передати цю справу до окремо складеної Комісії. Предсідник прийняв цей внесок, як згідний з обов'язуючим статутом.

Д-р Богдан Футей, однак, виступив проти цього рішення предсідника, уважаючи, що воно неправильне. У висліді бурхливої дискусії предсідник Я. Білак заряджив голосування, чи делегати згідні з застереженням д-ра Б. Футея, підтримані А. Лозинським й іншими членами Визвольного Фронту.

254-ма голосами делегати виявили вотум довір'я предсідникові, а 169 голосів було проти того.

Тому, що гаряча дискусія і голосування тривали до 11-ої год. вечора, з уваги на час перервано нараду, не дійшовши до мерітум справи.

Першою точкою нарад у п'ятницю, 2-го грудня, відбулося голосування над внеском з попереднього дня д-ра Л. Романкова у висліді якого рішено передати справу оскарження ІСНО окремій комісії в складі: Митрополит Максим, Владика Василій з УГПЦеркви в Канаді, Тарас Дурбак від Пласту, д-р Степан Ворох від професіоналістів в ЗСА і по двох представників Організацій Визвольного Фронту і ІСНО. Комісія має представити вислід своєї праці перед закінченням IV СКВУ.

ЗАКЛИКАЮТЬ А. ҐЕМАЄЛЯ ДО СИЛЬНІШИХ ДІЙ

Вашінгтон. — Уряд ЗСА закликав у четвер, 1-го грудня, президента Ливану Аміна Гемаєля розширити свою політичну основу та збільшити райони на півдні, контрольовані армією. Йому заявили, що такі кроки зможуть допомогти переконати Сирію приєднатися до Ізраїля та вивести війська з Ливану.

Високий офіційний представник Адміністрації президента Роналда Регена заявив, що Гемаєлеві сказали, що він „не має чарівної палички", при помаху якої чужоземні війська покинуть Ливан. Щоб так сталося, треба дій ливанського уряду.

Президентові Ливану також порадили, щоб він у майбутньому постарався згуртувати ливанських лідерів і залучити їх до участи в уряді, щоб вони були в безпосередньому зв'язку з процесом об'єднання Ливану.

Та Ізраїлем у справі поширення присутности ливанської армії на південні території, зайняті тепер Ізраїлем.

У переговорах з президентом Р. Реґеном, віцепрезидентом Джорджом Бушом, і державним секретарем Джорджом Шулцом президент Гемаєль погодився, що тільки в такий спосіб він зможе проявити необхідну для переконання сирійців силу, які побачать, що в їх інтересі опрацювати відповідну процедуру виведення і х військ з Ливану.

В той час, як у Вашінґтоні йшли переговори про мир у Ливані, в самій країні продовжувалися бої навколо Тріполі та Бейруту. Невідомий терорист убив у Бейруті релігійного лідера друзів шейка Галіма Такеддіна. В іншому випадку гранатометний вогонь убив одного французького парашутиста і поранив двох інших. Становища ливанської армії на південь від Бейруту також були обстріляні артилерійським вогнем.

Погіршення положення в самому Ливані співпадають з дипломатичною діяльністю, спрямованою на закінчення міжусобної війни в цій країні та встановлення миру. Президент Гемаєль прибув з цією ціллю до Вашінгтону після відвідання Риму і розмов з Папою Іваном Павлом II.

Вміжчасі король Йорданії Гуссейн заявив, що він готовий відновити переговори з Ясіром Арафатом у справі спільних дій для справи миру.

Натякають на можливість американсько-ізраїльської акції проти Сирії

Вашінгтон. — Ізраїльський міністер оборони Моше Аренс, який, разом з прем'єр-міністром Ізраїля Іцхаком Шаміром перебував з офіційною візитою у З'єднаних Стейтах Америки, розмовляючи з кореспондентами залишив відкритою можливість спільної американсько-ізраїльської акції проти Сирії, особливо тоді коли сирійські військові частини залишаться в Ливані для підсилення тамошніх відосередних сил, що змагають до анархії і продовження громадянської війни в цій країні.

„Ми дійшли під час переговорів у Вашінгтоні до порозуміння, що наші стратегічні операції можуть бути координовані, а у випадку потреби, може бути створене спільне командування", — заявив Аренс кореспондентам, натякаючи на новий договір між Ізраїлем і ЗСА, метою якого є в першу чергу зупинити совєтський похід на Близький Схід і унешкідливити ті військові акції, як, наприклад, Сирії, які не йдуть в парі з інтересами обидвох держав в цьому просторі.

Відповідаючи на запитання, що Ізраїль і евентуально ЗСА задумують зробити в напрямі зупинення накопичування совєтської зброї в Сирії, Аренс відповів, що Сирія, мовляв, хоче контролювати Ливаном до чого ані ЗСА, ані Ізраїль допус-

(Продовження на ст. 3)

У СВІТІ

В АМСТЕРДАМІ, ГОЛЛЯНДІЯ, в середу, 30-го листопада, поліції пощастило знайти і звільнити схоплених злочинцями три тижні тому мільйонера-продуцента пива Альфреда Гайнекена і його шофера, після того як два дні раніше було заплачено викуп за них у висоті 11 мільйонів долярів. Поліції вдалося заарештувати 26-ох змовників цього схоплення, що належать всі до одної родини. Двох додаткових злочинців ще поліція пошукує. Велику частину окупу теж вдалося відібрати від змовників.

БАЖАНИЙ КОНГРЕСОМ законопроєкт про допомогу Сальвадорові, що президент Реґен не хотів підписати, став вже недійсним через „кишенькове вето" Президента. Реґен з огляду на різні „клявзулі" в цьому законопроєкті про дотримування Сальвадором людських прав (які треба б було перевіряти і тоді щойно згоджуватися кожні шість місяців на допомогу цій середньоамериканській країні, що кривавиться в громадянській війні), зволікав з підписанням понад 10 днів, після чого, згідно з правилами, законопроєкт є вже недійсним. Таке діється в тому випадку, якщо Конгрес не є в сесії, а на відпустці.

П'ЯТЬ СОЦІЯЛІСТИЧНИХ урядів у таких європейських країнах: в Португалії, Еспанії, Франції, Італії та Греції, ввели великі економічні обмеження в своєї господарки. Це тому, що ці країни опинилися на краю банкротства. Це своєрідний парадокс, — кажуть аналітики, — що соціялістичні уряди застосовують у себе консервативний спосіб господарювання, коли, на ідеологічній підставі, треба б було очікувати протилежного.

ЗДОРОВ'Я АНДРОПОВА знову інтенсивно обговорюється в колуарах совєтської столиці, бо його нема на публічному овиді понад сто днів.

ЯК УЖЕ ІНФОРМОВАНО, в Китаї, особливо в місті Пекіні, адміністрація намагається позбутися собак. Так тут тільки в останньому часі вбито палицями і потоплено 200,000 псів в кампанії цілком позбавити місто від собак. Заборона пускати псів на вулицю, бо вони будуть негайно знищені, вступила в силу 1-го грудня з тим, що власників собак про це урядово попереджено. Все це дуже зажурило американських любителів звірят і вони, зорганізовані в різні товариства, звернулися до китайського амбасадора в ЗСА з протестом проти того, що в його країні існує такий прояв „жорстокости до тварин". У відповідь китайські офіційні чинники сказали, що ця „псяча протикампанія" ведеться для здоров'я і безпечности населення.

У БАНГЛЯДЕШІ СОВЄТСЬКА амбасада дуже велика — 36 „дипломатів" і 100 інших урядовців, — і діяльність цих 136 осіб теж не зовсім „невинна", тому уряд в столиці Дгака категорично запропонував совєтам зменшити дипломатичну совєтську „залогу" рівно на половину і закрити негайно совєтський „культурний центр". Це тим більше важливо для спокою в Банглядеші, бо названий совєтський „культурний центр" займався не тільки культурою. Наприклад, в час протестних демонстрацій минулого тижня, в яких дійшло до сутичок поміж демонстрантами і поліцією і де було чотири особи вбитих і поранених 238 поліцистів, — совєтські „культуртреґери" вешталися по місті і здорадно займалися підбурюванням протестуючих проти властей.

В СЕУЛІ, ПІВДЕННА КОРЕЯ, урядові чинники впевнені, що збомблення в Бурмі, під час якого загинуло 16 урядових південнокорейських осіб, було лише вступом до справжнього військового пляну нападу з півночі на Південну Корею. Так сказав міністер закордонних справ Південної Кореї Лі Вон Кіюнг.

В АМЕРИЦІ

СПЕЦІЯЛЬНИЙ АМБАСАДОР ЗСА для справ Центральної Америки Ричард Стовн буде посередником у переговорах між поодинокими фракціями нікарагуанського руху спротиву, щоб об'єднати їх до спільної боротьби і тиску на центральний теперішній уряд сандіністів в Манагуа. У четвер, 1-го грудня ц.р., Стовн зустрічався з лідерами трьох повстанських груп в Панамі і переконував їх, що міжфракційна боротьба між ними дуже послабила самий рух спротиву з чого користають тільки сандіністи, які намагаються всякими способами посилювати різниці між групами, щоб в кінцевому ефекті їх усіх зліквідувати.

КОМПАНІЯ ПОЇЗДІВ АМТРАК поінформувала, що з огляду на все ще існуючу інфляцію, подорожчання потрібної для операції поїздів апаратури і підвищку платень для робітників, вона змушена піднести ціни на переїзди пересічно на чотири відсотки, починаючи від 1-го грудня ц.р. В червні Амтрак підвищив ціни за переїзди на три відсотки.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН підписав 30-го листопада ц.р., законопроєкт про висасигнування додаткових 8,5 більйона долярів вплати З'єднаних Стейтів Америки до так званого Міжнародного монетарного фонду, який уділяє позички державам, зокрема тим із захитаною економічною системою. Вплата додаткової суми була конечною, на думку багатьох американських спеціялістів, бо саме існування фонду було захитане і під загрозою знайшлися багато експортних компаній ЗСА.

ВБИВНИКА РОБЕРТА Саллівана таки посадили на електричне крісло, не зважаючи на інтервенцію Папи Івана Павла II і багатьох інших осіб та спроби його адвокатів відкласти екзекуцію в безконечність. Справа Р. Саллівана тяглася майже 10 років і він був одним з тих в'язнів, які найдовше чекали на виконання вироку смерти, а може навіть надіявся на помилування губернатором чи Верховним Судом ЗСА. Під в'язницею кільканадцять осіб, які є проти кари смерти найвищого виміру покарання злочинців, влаштували голосний протест і несли великий плякат на якому було написано: „Прости їм, Господи!"

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН, який довго змагався за реформу федеральної комісії громадянських прав, підписав компромісовий законопроєкт, який дозволяє Конгресові обирати половину членів цієї комісії, а половину номінує Президент. Нова комісія складатиметься тепер з вісьмох членів, чотирьох з яких буде номінувати Р. Реґен, який покищо попросив Клеренса Пендлтона залишитися на становищі голови комісії. Трьох інших членів Президент номінує пізніше.

МРІЯ ПОБУДУВАТИ В СТЕЙТІ Ню Джерзі дослідний технологічний центр може в скорому часі стати дійсністю. Справою побудови такого центру зацікавилася субсидована приватними фондами Наукова рада, яка оглянула декілька можливих місцевостей і вирішила, що найкращим місцем для побудови центру була б 32-акрова посілість на острові Свободи біля Джерзі Сіті. На пресовій конференції у Трентоні голова згаданої Ради Веллс Фендрич заявив, що 40-мільйоновий технологічний центр може бути побудований у північній частині парку Свободи в Джерзі Сіті, поблизу далекобіжного шляху (тирнпайку). Ведуться дальші досліди і в скорому часі розпічнуться формальні переговори речників Ради зі стейтовими властями, які є власником згаданої посілості. Запланований центр буде віддалений на кілька миль від Української Будівлі в Джерзі Сіті, де міститься Головна Канцелярія УНСоюзу і В-во „Свобода".

З ПОЖОВКЛИХ ЛИСТКІВ

ВЕЛИКИЙ ГОЛОД НА СТОРІНКАХ „СВОБОДИ"

ОРГАНІЗУЮТЬ ДОПОМОГУ ГОЛОДУЮЧІЙ РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ

НА ЗАХІДНІХ ЗЕМЛЯХ УКРАЇНИ ВЖЕ ПОЧАЛАСЬ АКЦІЯ ПРОТИ ТЕРОРУ МОСКВИ ТА ВИДУШУВАННЯ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ ГОЛОДОМ

Субота, 19 серпня 1933 року

Львів (Західня Україна). — Відомості про страхіття голоду на радянській Україні та засобо зростаючий терор Москви проти всього українського потрясли все українське населення Західньої України й усю українську еміграцію в Европі. В Чехословаччині створено тимчасовий Комітет Допомоги Голодним на Україні, який на зборах представників 32 українських організацій перетворився в постійний комітет на чолі з О. Бочковським. Цей комітет уже видав відозву до українського загалу з закликом допомоги голодним на Великій Україні. Крім того він робить заходи, щоб дістати допомогу від різних чужоземних організацій.

В Галичині тепер не можна поставити широкої допомогової акції українцям, що голодують під московським забором, бо в самій Галичині повінь та нещастя також викликали голод у гірських околицях української землі, що знаходиться під польською окупацією. Для допомоги голодним та взагалі жертвам повені утворено у Львові спеціяльний комітет, який уже приступив до збірки жертв та до помочі нуждарям і голодним. Всі організатори допомоги населенню земель України кличуть до жертвенности тих, що не терплять тепер біди. Зокрема вони звертаються до заокеанської еміграції прийти з допомогою, як уже не раз та еміграція робила.

В додатку до допомогової акції, що розгортається з кожним днем у Галичині, почалася протестаційна акція проти московського терору на Великій Україні. Першу протестаційну резолюцію ухвалено в Угнові, де посол В. Кохан у яскравих фарбах змальовав події на Великій Україні. Рішено скликати всенародне повітове протестаційне віче, щоби звернути увагу цілого світу на те, що робиться на Великій Україні. Інші місцевості також приготовляються до масових протестаційних віч.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members $1 25 a month. Change of address — $1 00. Make check or money orders payable to "Svoboda"

Postmaster: Send address changes to:

"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Чому аж вісім кандидатів Демократичної партії?

Відповідь проста: тому що в найчисленнішій американській Демократичній партії, яку називано „партією народу", настав такий час, що нема ні одного діяча, який втішався б загальною повагою як найвидатніша між однопартійниками постать. Нема тепер у Демократичній партії таких лідерів, як Сем Рейбирн, Ф. Д. Рузвелт, Ґеррі Труман, Джан Кеннеді чи Адлей Стівенсон. Найкращим доказом на правдивість цього твердження є заява передового теперішнього демократичного кандидата, колишнього віцепрезидента Волтера Мондейла, що, мовляв, після американської „інвазії" на Ґренаду не можна з попередньою силою обвинувачувати Москву за інвазію до Афганістану. Чи справжній державний муж, ба навіть пересічний розсудливий політик, міг би ставити на одну площину ці дві події?! Знову ж найповажніший його суперник сенатор Джан Ґленн, колишній астронавт, має більше, як його колеги-однопартійці зрозуміння для потреби дозброєння американського арсеналу, але, дуже сумнівно, чи знає він достатньо про механізм державного апарату і про широкий світ. Здавалося, що виб'ється у Демократичній партії на чолове місце колишній амбасадор до ОН професор університету Деніел Мойниген. Він зискав собі повагу в Сенаті, але не в суспільстві, виявившись у своїх поглядах одним із скрайніх лібералів.

Цікаво, що в Америці є значно більше зареєстрованих демократів, як республіканців. Але на 40 дотеперішніх президентів Америки 12 кандидували під партійною фірмою Демократичної партії, — чотири були одночасно демократами й республіканцями (ще поки не перейшла партійно-політична диференціяція), два перші президенти кандидували як „федералісти", 16 було республіканців, чотири називали себе — за англійською номенклятурою — „віґами". Голосування у Палаті Репрезентантів чи Сенаті йде інколи — також не завжди — за партійною лінією. У звичайних та президентських виборах громадяни ЗСА голосують не за своєю партійною приналежністю на однопартійних кандидатів, а дуже довільно, за різними критеріями. Язичком у вазі є незалежні, безпартійні. Виявилася, наприклад, істина, що робітники не йдуть за вказівками провідників їхніх робітничих спілок. Радіотелевізійна та газетна пропаґанда має безумовно великий вплив, але американські виборці голосують на особи, а не на представників тієї чи іншої партії. Тому дуже важко передбачити висліди будь-яких виборів. Виборці голосують на відомого їм місцевого діяча, вони голосують на того, кого вже „знають", вони керуються симпатіями-антипатіями, але теж виявляють інколи (не завжди) здоровий інстинкт. На Д. Д. Айзенгавера голосували, бо це був національний герой, хоч не мав найменшого досвіду у державно-адміністраційній машині. Майже невідомого загалові народу губернатора маленького стейту Джорджія Джіммі Картера вибрали тому, що виборці стужилися за „новим обличчям", а крім того — його противник Джералд Форд скомпромітувався у прилюдній радіотелевізійній дебаті з Картером, що „в Східній Европі нема домінації Совєтського Союзу".

Радіотелевізійна аґітація, аґітаційні і газетні оголошення, кількамісячні роз'їзди по всій Америці всіма засобами льокомоції, масові листи й персональні телефони, — вся довга передвиборча кампанія вимагає мільйонових сум. Тому кандидувати може в Америці тільки дуже заможна людина. І це своєрідний американський феномен, що політичні амбіції дістають мільйонери, які могли б собі жити розкішно без тягару відповідальности, який беруть на себе, приймаючи становище, яке поруч із почесним титулом вимагає інколи непосильної праці.

Було б логічним, якщо б у Америці, де є більшість демократів і де — особливо на сході ЗСА — великі газети („Ню Йорк Таймс", „Вашінґтон Пост" тощо) зправила поручають читачам голосувати на ліберальних демократичних кандидатів, — переможцями були демократичні кандидати. Але історія Америки показує, що не один уже республіканський кандидат перемагав всупереч усім опитам професійних опитових аґенцій і окремих газет, всупереч усім передбачуванням і „пророцтвам" ставав переможцем „лявінною більшістю".

Роналд Реґен виявився державним мужем великого формату. Він простолінійний, одвертий, має виразне політичне обличчя. Але має проти себе сильну опозицію, яка орудує спритною демагогією. Між восьми кандидатами на президента ЗСА нема ні одного, за яким була б більшість народу і який міг би перемогти сьогодні Реґена. Але є відомий вислів: „В Америці є все можливе" — можлива, отже, й кожна виборча несподіванка в листопаді 1984 року.

Ярослав Курдидик

ВАГОМІСТЬ ПІВДЕННОЇ АФРИКИ ДЛЯ ЗСА

На основі останнього періоду закордоної політики ЗСА можна прийти до висновку, що теперішній Уряд президента Реґена розпочав бачити перебіг світових подій у їхній ґльобальній закономірності, чітко, із проникливою проглядністю і ясним передбачуванням. ЗСА почали перевірювати силу свого ворога ССCP, яка їм постійно протистоїть.

Можна висунути і таку думку, що речники ЗСА перетворюються на свій лад у „стратегів сучасности". Це слід розуміти так, що політичні та мілітарні провідники ЗСА намагаються підбирати союзників, беручи до уваги їхнє геополітичне місце, як теж передбачають із прицизною калькуляцією силову вартість кожного союзника з його людськими та індустрійними ресурсами.

Деякі з-поміж міжнародних аналітиків називають Південну Африку евентуальним, визначеним союзником ЗСА зі „стратегічних міркувань та неуникнимої конечности". Із немалою уважливістю слідкується у ЗСА за останньо переведеними виборами, що відбулися 2-го листопада 1983 року, у яких перший раз здобули деяку політичну упривілейованість майже чотири мільйони мішанців із білої та чорної рас т. зв. кольор-редс, як теж автохтони-індійці. Вибори дали теперішньому урядові, що спирається на т. зв. „політиці апартеїду" — тобто на рівному розподілі поміж білими і чорними, начебто досить помітне підсилення для п'яти мільйонів білих, що стоять при владі. Але, з другого боку, залишилася далі дотеперішня незбалянсованість, бо 22 мільйони чорного населення ще і досі чекають на свою політичну повноправність і стоять різко відмежовані від решти населення.

Для ЗСА у теперішній міжнародній політичній констеляції важливість республіки Південної Африки розцінюється із двох аспектів.

Південа Африка — це країна із велетенськими і дуже цінними покладами стратегічно важливих мінералів, починаючи від золота і діямантів, а кінчаючи на урані. Крім власної високорозвиненої індустрії ця держава має одну із наймодерніше вивінуваних і вишколених армій на Африканському континенті. За відомостями мілітарних знавців, Південна Африка має неофіційну невелику атомову зброю, що її вона здогадно виготувала у співдії з Ізраїлем. Південноафриканська армія, кажуть, може легко протиставитися навіть (коли брати сумарично) всім арміям новопосталих держав на Африканському континенті.

Коли поглянути на мапу Африканського континенту, то не потрібно бути великим знавцем військового діла, щоб зрозуміти, що своїм наріжним геополітичним положенням Південна Африка — це країна, яка найідеальніше підходить для того, щоб з її території контролювати не лише Тихий океан і Індійський, але у випадку загрози для Суезького каналу переконтрольовувати важливі об'їздні морські шляхи довкола Африки. В додатку Південна Африка зі своїми модерно вивінуваними морськими причальними портами у Кептавні, Смиттавні та Іст Елізабеті, в ролі морського союзника являє з себе для ЗСА неоцінення вартість.

Не менше цінне значення Південної Африки виявляється ще і в тому, що вона єдина із більших країн на Африканському континенті, у якій вся комуністична діяльність поставлена поза законом, а тих, які поважуються підтримувати, хай навіть підпільну, комуністичну діяльність, ізолюють і заставляють працювати в окремих таборах.

Це теж не є ніякою таємницею, що Південна Африка підтримує економічно і збройно в Анґолі Національну юнію (ЮНІТА), яка має за мету повну незалежність Анґолі. Національну юнію очолює д-р Савімба. Разом з ним південні африканці стримують різко прокомуністичне СВАПО в його намаганні так, як у Анґолі, заволодіти Намібією.

Як в Анґолі, Південа Африка підтримує в Мозамбіку дуже сильну протикомуністичну групу МНР (Мозамбік Найшенел Резістанс), що дуже сильно поборює уряд президента Самори. Цей президент, як знаємо, намагається перетворити Мозамбік на „другу Кубу" в Африці... На основі тільки цих навіть побіжно згаданих прикладів можна бачити справжню вартість Південної Африки для ЗСА.

Людмила Волянська

ТІНЬ АНТОНА ОЛІЙНИКА НАЛЯКАЛА ЗНОВУ „РАД-СОЦ-КОНЦ-ТАБОРІВ СОЮЗ"

V.

Це ж ті самі східці, з яких вітав Богдана Хмельницького посадник міста Адам Кисіль, коли переможець-гетьман приїхав до Києва (подія зображена на відомій усім нам картині „В'їзд Богдана Хмельницького до Києва" Миколи Івасюка, коли Богдан „Гряде до Софії Святої На білосніґому коні, А за тобою — твої вої, Орлята славної борні... Вже не Москва і не Варшава, Не за козаччину вже бій, А українськая держава В уяві блиснула твоїй!).

Бравурну поведінку Антона, що не відав страху, не розумів Роман Семенюк: навіщо це все, адже можна було пересидіти пару місяців у криївці, в схроні, а потім податися за кордон... Так раціонально робити казав і брат Василя Підгорецького; так обом переказали радити з концентраку, з заслання... Сам Валерій Марченко дивується від себе за ці очайдушні потягнення Антонові, уважаючи, що „воля, либонь, не тільки солодка, вона і хмільна". І журився Марченко; „де поділася залізна витримка й розсудливість Антонова?.."

Але прозвучали у відповідь усім умовлянням слова Антонові: „Не на те я рвався з неволі, аби ховатися по криївках". — Він же поспішав на Рівенщину, де хотів „сплатити" один „боржок"... Був там чекіст-каґебешник, з прізвища українець, Голобородько (можливо, що це псевдо, як наприклад, у ката Гальського, що насправді не-українець — Л. В).

Олійник так і сказав, що перше, ніж „махнути на Трапезунд" дорогою запорожців, і влитися в лави ЗЧОУН, він порахується з цим катом, що „стількох наших хлопців помордував, а дівчата, ним зґвалтовані — їх також не можна забути..." — Тут Олійник наче слухав „Молитву Благочинного" з „Гайдамаків".

Ми пригадуємо докір благочинного-Шевченка: ...розкувать козак сестру свою не хоче, сам не соромиться конать в ярмі... Цей докір не стосувався Антона Олійника! Він — учень Шевченка і Донцова — вибрав собі до найдрібніших деталів таке життя і таку поведінку, яку уважали найкращою й найвідповіднішою дійсні лицарі. До них належав він, як належали до них дуже немногі: таким лицарем без страху і без догани, наприклад, був Ольжич... Теж міг би зберегтися, але волів не бути подібним до дзвона, що в церкву людей скликає, а сам у ній не буває... Такі були ті пани-отамани, що зажди йшли в першій лінії вогню, а вже за ними йшли козаки, які їм підлягали.

Далі все було, як і можна було предбачати. Пише Марченко, що Олійник до Рівного не дійшов. Його застукала засідка в полі — сотня-дві озброєні до зубів енкаведистів. Він міг відстрелюватися, або собі відібрати життя. Але цього не зробив. Смію твердити, що якби він дійсно стріляв, щоб „чотири ґранати на ката, а п'яту собі", то не писав би Валерій Марченко оцих спогадів, і не став би леґендою Антон Олійник на весь Архіпелаґ ГУЛаґ, і не казали б з тремтінням в голосі інші політв'язні, що тільки українці могли з себе вилонити такого героя..., А далі — будуть пісні і думи, і не одна сльоза з очей карих...

Тож був „суд". Фальшиві свідки. Тоді, в 1966 році, ще рік перед приходом до влади в КҐБ рафінованого Андропова, „соцзаконність вимагала суду", нехай і паперового. Суд тривав довго. Пише В. Марченко: „Отже з листопада місяця він у Рівенській тюрмі. В 1965 році КҐБ мало час, тому новорозпочата справа провадилась без поспіху, ретельно. На допит викликалися в'язні з табору (Підгородецький, Солодкий, Мельник), в архіві добиралися потрібні матеріяли. Передчуваючи, що з цього зашморгу не випручатись, Антон вирішив дати покази.

Списав два грубезні томи — кожен вчинок, кожну риску світогляду нотував, розтлумачуючи. Такою непересічною, першокласно написаною автобіографією смертника (смертник — людина засуджена на смерть) не гідна похвалитися жодна політична поліція світу? — іронізував з великим смутком Марченко, кажучи, що Антона не зломили, хоч дуже старалися: „запеклим оунівцем, аристократом духу, рабом волі (в Франковому розумінні: „ми рабами волі стали" з „Каменярів" — Л. В.), українським патріотом і націоналістом він і залишився до кінця. — Так називає-наголублює Антона Олійника Валерій Марченко, який сам належить вже до наступного покоління українських політв'язнів.

Суд засудив Антона на кару смерти, що і було виконано „з пристрастієм".

Щоб виповнилася чаша його страждань до кінця, серед Антонових „суддів" був і той каґебіст Голобородько, через якого не хотів Олійник відразу пробувати тікати за кордон... А збирався ж іти „на Заході в Закордонних частинах працювати".

Тоді ще в проводі ЗЧ ОУН були такі, як Михайло Сосновський, а це дуже багато каже про всю Організацію. — Л. В.

Виповнювалася чаша, виповнювалася і біографія. Якщо ж треба порівняння для Антона Олійника з кимось, з ким він ідентифікувався, то треба йти аж кілька століть назад, до часу князя Байди Дмитра Вишневецького. Народні пісні і думи складають тільки про таких. Судили Байду яничари: „Тут взяли його наскоком Яничари злісні й грізні Й почепили правим боком Та на гак товстий залізний.— Гей не гнись, могутня спино, Не зломись, моє ребро! — Ти прощай, прощай, Вкраїно, Ти прощай, Старий Дніпро! Хай же турок не вчуває, Як терплю я муки й глум...— І старий козак співає, Розганяє біль і сум. Оддає він Богу дяку, що досяг свого вінця, Що не знав ніколи ляку За Вкраїну до кінця". — Змальовує далі поет Байду, як бере-вириває лука з рук тюремника і тремтячими руками скеровує стрілу на султана. Але в очах вже мріла мла і в скровавлених руках поковзнулася стріла...

(Закінчення на ст. 4)

А. Драган

Ікер у „Свободі"

Цього 1983 року сповнилося 70 років життя письменникові-фейлетоністові Іванові Керницькому-Ікерові. З цієї нагоди Об'єднання Українських Письменників „Слово", Спілка Українських Журналістів Америки та Український Інститут Америки спільно, в приміщеннях Інституту, влаштували в неділю, 27-го листопада 1983 року вечір-зустріч з Ювілятом, під час якої голова СУЖА ред. Ольга Кузьмович промовляла про Ікера як журналістка, а про „Ікера у „Свободі" "згадував дещо ред. А. Драган:

Тема: „Ікер у „Свободі' " вимагає насамперед деяких даних про те, коли і як він попав до цього щоденника та почав друкувати в ньому свої фейлетони?

Про це він сам написав у своєму фейлетоні: „Як я шукав „Свободи"," надрукованому в Альманасі УНСоюзу на 1975 рік. Отже, шукав він „Свободи" з різними пригодами, хоч і без нагод, уже вліті 1949 року; після деякої блуканини знайшов її і з того часу датується його співпраця з тим щоденником, кілька перших років ще принагідно, а від 1953 року вже постійно як члена редакції, що стверджується в усіх від того часу звітах редактора для Головного Уряду та Конвенції УНСоюзу — із щотижневими фейлетонами „З наших буднів", що тривала до осені 1981 року, отже понад 30 років!

Статистика тієї праці і співпраці Ікера у „Свободі", — як зказав би інший тодішній довголітній співредактор „Свободи", покійний вже ред. Богдан Кравців,— таки справді промовиста, однаково своїм змістом, себто своєю якістю, як і кількістю! 30 років, та ще й з кількарічним „гаком", це „кругло" 1 560 тижнів, отже і 1 560 звичайних щотижневих фейлетонів „З наших буднів", „кругло" 30 фейлетонів у щорічних альманахах УНСоюзу та десятки, якщо не сотні, принагідних фейлетонів, статтей і дописів та вісток, як і особистих виступів-читань на прерізних конференціях, зустрічах та імпрезах „Свободи" і УНСоюзу. Ікер бо ввесь той час був не тільки членом редакції „Свободи", але й активним членом УНСоюзу, очолюючи від багатьох років (по сьогоднішній день) 457-ий — за його ж словами — „богемський" Відділ УНСоюзу, як його предсідник. Довголітнім секретарем цього Відділу була св. п. Надія Литвиненко.

Отже, час і продуктивність праці Ікера в „Свободі" можна — як кажеться — „вбрати" в деякі статистичні дані, але жадними цифрами не можна висловити й оцінити вартости, значення та впливу тієї праці. Про це у програмі цього вечора краще заграє на фортепіяні пані Дарія Гординська-Каранович і заспіває пані Марта Кокольська-Мусійчук...

Усе ж таки для характеристики праці Ікера у „Свободі" та для її найбільш загальної оцінки необхідно бодай коротко сказати, чи пригадати, власне характер Ікерової творчости.

Усі ми знаємо, і тут уже це кваліфіковано сказали й доказали д-р Тарнавський і ред. Кузьмович, що Ікер — це письменник і журналіст із дуже чітким характером його творчости. Проте, для пересічного читача ця чіткість характеру творчости Ікера не завжди досить чітка: хто є Ікер, або радше — хто Ікер більше — гуморист чи сатирик?

Коли мова про його творчість у „Свободі", це без сумніву гуморист, блискучий або й неперевершений гуморист.

Яка різниця між гумористом і сатириком? Відповідь на це дає з'ясування одного і другого поняття в словниках чужомовних слів. Отже, гуморист, це „Сміх крізь сльози . Незлобний сміх. Уміння спостерігати людські хиби і події та незлобно їх висміювати словом, або іншим мистецьким засобом..." А сатиру окреслюється, як „Літературно-мистецький твір, що гостро висміває людські хиби, неґативні явища людської дійсности..."

Думаю, що власне цьому більш гумористичному ніж сатиричному характерові Ікерових фейлетонів у „Свободі" треба завдячувати те, що ми у „Свободі" майже не мали будь-яких справді серйозних проблем з цими фейлетонами. Унікальність цього можна краще зрозуміти у світлі того, що свого часу писав про редакторську професію Осип Маковей, погодившись редагувати чернівецький „Час" з кінцем минулого сторіччя. У надрукованій, згл. передрукованій у „Першому Русько-Американському Календарі" УНСоюзу з 1897 року, статті-сатирі „Не догодиш!" про долю „руского редактора" він, між іншим, пише:

„Я був донедавна глибоко переконаний, що я зовсім порядний чоловік і готов був за всяку зневагу видряпати противникові очі, хоч така операція заборонена. Аж відколи я став руським редактором, зміркував я, що такий святий та божий я не є, бо мої політичні противники вже отсе другий рік повторяють, що я не лиш редактор, але ще й панський лакей, котрий найбільше вдоволення находить у лизанні панських рук..., що я підніжок чийсь, неписьменний письменник, глупий патріот, зрадник, що хоче свій народ доконче втопити в ложці води, що я наймит єзуїтів, агент шляхти для ширення ягайлонської ідеї, якась гадюка з роду рептилій, яничар, донощик, бляґер і т. п...."

У світлі такого відношення до „руських редакторів", наш Ікер виглядає, як свя-

(Закінчення на стор. 3)

Іван Кедрин

ПАМ'ЯТНИК ПИСЬМЕННИЦІ ЛЕСІ ЛИСАК

(Леся Лисак-Тивонюк: „Три букети зілля" стор. 304, — „Прийде весна", стор. 240. В-во Братства кол. Вояків 1-ої УД УНА, Торонто — Ню Йорк, 1983)

Головна Управа Братства колишніх вояків Першої Дивізії не могла краще вшанувати пам'ять Лесі Лисак, вдови по передчасно померлому своєму побратимові Володимирові Тивонюкові, як видати дві книжки її оповідань. Перший її чоловік Михайло Лисак, з яким вона розійшлась, був теж дивізійником. І згинула Леся Лисак-Тивонюк трагічно в автомобільній катастрофі, ідучи на оселі дивізійників „Говерля" в Канаді, згинула трагічно, як і сповнене трагедіями було її життя. Померла на 60-му році життя, зберігаючи до кінця свого життя подиву гідну тугість і погоду духа, не вважаючи на своє самітне сумне життя.

Автор цих рядків, працюючи в редакції „Свободи" впродовж 20-ти років (пішов на емеритуру у 1973 році) мав за завдання перечитувати щоденно швидко цілу другу сторінку газети, переводячи т. зв. ревізію (останню коректу) та звертати увагу головного редактора на щось, що варте було окремої уваги. Тямлю, як нині, тільки забув, очевидно, коли це було, як я стрінув на сторінці перше прислане до „Свободи" оповідання Лесі Лисак. Мене здивував незвичний стиль незнайомої мені авторки і я негайно звернувся до свого співтовариша праці, покійного Вячеслава Давиденка, який переводив коректу рукописів, та зараз потім до головного редактора „Свободи" Антона Драгана: „Слухайте, ця жінка має незвичайний талант, варто їй написати й просити стати постійною співробітницею". Так і сталося, і Леся Лисак тісно зв'язала свою творчість із „Свободою", але й нав'язала приятельські зв'язки з названими членами Редакції. Коли ми з дружиною мешкали ще в Ню Йорку, на Квінсі, вона, відвідуючи Ню Йорк і редакцію „Свободи" в Джерзі Сиτі, заїздила до нас. Раз привезла нам настільну лямпу в дарунку і вона ще й досі у нас.

Леся Лисак за своїм літературним обличчям — типова сантименталістка. За основника цього напрямку вважають англійського письменика Лоренса Стерна, який у другій половині XVIII сторіччя видав, між іншими своїми творами, „Сантиментальну подорож до Франції і Італії". Вже в наступному сторіччі француз Жан Жак Руссо ввів сантименталізм до своєї повісті „Юлія, або нова Елюїза". В українській літературі зразком такого літературного напрямку є „Маруся" Квітки-Основ'яненка. До сантименталізму треба зарахувати українські мелодрами, може й „Наталку Полтавку". Російський письменник Карамзін, автор повісті „Бєдная Ліза", — сантименталіст. Польська письменниця Гелена Мнішек зробила маєток на своїй сантиментальній повісти „Прокажена" („Трендовата"). Сантименталізм — це протилежність до натуралізму, що його репрезентантів у літературі більше: французький Еміль Золя, український Володимир Винниченко, російський Арцибишев, Ґорький, Купрін; польський Пшибишевський, Стефан Жеромський.

Леся Лисак була сантиментальною у своїй творчості і своєю вдачею. Її сантиментальна ніжність проявлялася в темах її оповідань — особливо у споминах з дитячих і дівочих років, в описах української природи, в усьому, що стосувалося України. Також у такій тематиці, як її праця у великій крамниці, у подорожах автом, у заввагах про оточення, що його бачила крізь вікно автомобіля, чи крізь вікно своєї кімнати; коли твори натуралістів жахають, хвилюють, декого навіть обурюють, то твори такої сантименталістки, як Леся Лисак, це лектура, яка заспокоює, додає читачеві віри в добро і красу. Натуралізм — це рвисті пороги на Дніпрі чи гук водопаду Ніяґари, — а сантименталізм — це тихе плесо спокійної річки.

Прихильні оцінки писань Лесі Лисак не зробили її зарозумілою. Була завжди і до кінця свого життя залишилася людиною милою і скромною. Тямлю, як Вячеслав Давиденко сказав їй раз під час її відвідин у „Свободі": „Пані Лесю, ви присилаєте нам забагато своїх оповідань. Раджу Вам, коли напишете десять, — вложіть їх до шухляди, вийміть за два-три тижні, перечитайте, поправте, і тоді пришліть нам два, бо в літературі рішає не кількість, а якість". Вона послухала мудрої поради. Сказав я їй раз: „Пані Лесю, Ви коли б навіть захотіли, то не в силі змінити свого стилю, і це добре, бо він ставить вас на відповідне місце в літературі. Але все ж уважайте, щоб деякі ваші нариси не були занадто перецукровані"; інша авторка на її місці образилася б, — а Леся тільки засміялася і зажартувала, що знає, що забагато солодощів — нездорово жінці.

В одній виданій тепер збірці 81 оповідання, у другій — 58 оповідань Лесі Лисак — разом 139; деякі є передруками, деякі вперше друковані. Всі мають ту саму печать стилю, той сам гін до ідеалізації теми, той сам глибокий патріотизм, ту саму тугу до краси. Найбільше їх стосується до України, природи і тих подій, що вони зворушували і зворушують: „Прийди, весно", „Великодні дзвони", „Травень", „Материне серце", „Черешні — літо настало", „Листопадовий зов", „Наш Листопад", „Свят-вечірній лист", „Прийдіть з колядою", „Не плач, Рахиле", „Сонце Великої П'ятниці, „Наш Великдень", „Прекрасна Америка", „Під Твою милість", „Різдвяний дар", „Різдвяна радість", „Чудо святого Миколая". Самі заголовки зраджують характер творів.

Було б зайво перечислювати назви 139 оповідань. З гарного Вступу „Дещо про Авторку" у книжці „Три букети квітів" д-ра Михайла Лози можна здогадатися, що Редакція цих двох книжок переводила деяку селекцію кількісно великої творчої спадщини письменниці. Видано ці дві книжки невеличким накладом по 750 примірників. Можна з рукою на серці поручити читачам ці нові твори,— які не могли б появитися на Україні, яку авторка оспівує у дусі, ворожому супроти тамошнього окупаційного режиму і супроти соціялізму, — щоб цих 750 примірників розійшлись якнайшвидше і щоб з матриц, які напевне залишились, можна дати другий наклад. Леся Лисак-Тивонюк і її творчість заслуговують на це. Для циніків, для прихильників так званого модернізму в літературі й образотворчому мистецтві, для аматорів ломиголовок — це невідповідна лектура. Для всіх, що прагнуть і розуміють сантимент до рідного краю, до його минулого і сучасного, що прагнуть бачити у світі красу і радість, навіть серед смутку, — всім тим читачам поручаю ці книжки і ще раз ґратулюю Братству Дивізійників, що їх подарувало громаді.

СОЮЗОВЦІ! ЩЕ ТІЛЬКИ ЧОТИРИ ТИЖНІ ЗАЛИШАЄТЬСЯ ДО ТЕПЕРІШНЬОЇ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ КАМПАНІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ. ДОКЛАДІМ ВСІХ СТАРАНЬ, ЩОБ НОВИМИ ОРГАНІЗАЦІЙНИМИ УСПІХАМИ ЗУСТРІТИ 1984 РІК — СЛАВНИЙ ЮВІЛЕЙ 90-ЛІТТЯ НЕВПИННОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ СВОЇМ ЧЛЕНАМ, СВОЇЙ ГРОМАДІ І СВОЄМУ НАРОДОВІ! ВІДДІЛОВІ І ГОЛОВНІ УРЯДНИКИ УНСОЮЗУ — ДОРОГІ СОЮЗОВЦІ! ЩОБ ОСІННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНА КВОТА БУЛА ВИКОНАНА, ТРЕБА В ГРУДНІ ПРИДБАТИ 500 НОВИХ ЧЛЕНІВ. ДОПОМОЖІТЬ СВОЄЮ ПРАЦЕЮ У ВИКОНАННІ ЦІЄЇ МЕТИ.

Листопадовий Апель пластової станиці в Баффало

Неділя, 6-го листопада ц.р., типовий холодний осінній день. Навислі чорні хмари ворожили можливість дощу. Після ранньої Служби Божої, яка відправлялась у наміренні українського народу і в якій пластова молодь у пластових одностроях взяла численну участь, на годину 2-гу по полудні цього дня була призначена пластова збірка на Новому Соколі для вшанування Листопадового Чину.

Що робити ? — запитували під церквою один одного. Їхати, чи може відбути Апель відразу ж у церковній шкільній авдиторії? Але переконливе слово пл. розв. Мирона переконало тих, які мали сумніви. Він сказав: Чейже ж ми пластуни і нічого нам боятись негоди. „Листопад" на Новому Соколі вже традиційний і він має свій чар.

Новий Сокіл... хоч краса його відмінна від краси теплої ранньої осени, та все ж таки він і тепер не стратив свого чару. Пустун-вітер, ще де-не-де залишив на деревах та кущах китиці жовтого листя, а стежки прикрасив пухнатим пахучим листям і мов яскравим пухнастим килимом запрошує до проходу ген у ліс. Особливого чару надає грайливий гірський потічок. Він, мов легінь, повний молодечої сили з усміхом та пінистими срібними гривами, вдаряє об кам'янисті пороги, вода його кришталева пливе десь у незнану далечінь...

На паркувальну площу заїжджають автомашини, а з них роями розсипалось говірливе і радісне пластунство. Збірку проводить бунчужний ст. пл. Михайло Самотовка, звітуючи станичному, який пластовим привітом та коротким словом відкрив пластовий Апель.

Слово про Листопадовий Зрив прочитав пл. роз. Зенон Войчак, а опісля всі присутні проспівали стрілецьку пісню „Гей, у лузі червона калина". Після хвилини мовчанки за героїв Листопада, пл. юн. Марко Плешкевич розповів про великого добродія пластової молоді Митрополита Андрея Шептицького.

Деклямували пл. юнак Ігор Пікас та новак Роман Мандзик, Марко та Олесь Плешкевичі і, Олесь Пікас та юнак Василь Бурда. Гарно прочитали вірш Сосюри „Любіть Україну" пл. юн. Олеся Войчак, Катруся Пистрак, Христя Паславська та Соня Плешкевич. Всі виголошені деклямації переплітались стрілецькими піснями. Кінцевим словом станичного пл. сен. Ярослава Пришляка, звітом та молитвою, яку заінтонував пл. сен. о. Олександер Кенез, пластовим „Отче наш" закінчено Апель.

В розлогій світлиці у ватрані ясним полум'ям загорілась ватра. Здається сталось так, як сказав пл. розвідувач Мирон під церквою „...в природі на Новому Соколі Листопадовий Чин має свій окремий чар." Чар, який промовляє до молодого серця й душі стрілецькою піснею волі й слави Україні.

Братчик Славко

СЛУЖБОВЦІ ФЕДЕРАЛЬНОГО БЮРА Інвестигацій (ФБІ) і поліція заарештували шістьох колюмбійців і зліквідували 440 фунтів високої якости кокаїни на загальну суму 44 мільйони долярів. ФБІ і поліція, діючи за вказівками, спритно опанували прибережний заякорений у Брукліні корабель і, несподівано для контрабанди, наскочили у хвилині коли пачкарі намагалися переладувати „товар" з корабля на тягарову автомашину. Корабель був зареєстрований як торговельне судно для перевозу нерафінованого цукру з Колюмбії до ЗСА.

ТРИ ВИСТУПИ
ВАЛЕНТИНА МОРОЗА

ІРВІНҐТОН — Субота, 10-го грудня: Чи буде єдиний УККА. Український Народний Дім, 140 Проспект Авеню, 7-ма год. веч.

НЮ ЙОРК — Неділя, 11-го грудня: Як ставитися до Хвильового. Український Спортовий Клюб, 122 Друга Авеню, год. 3-тя по пол.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ — Понеділок, 12-го грудня: Українсько-жидівські стосунки. Український Культурно-Освітній центр, 700 Cedar Rd., Abington, Pa.

Ікер...

(Закінчення зі ст. 2)

тий, бо за 30 років його співредакторства у „Свободі", не зважаючи на те, що кількість його фейлетонів можна б заокруглити до двох тисяч, мабуть на пальцях однієї руки можна б порахувати ті „проблеми", що їх мала редакція „Свободи" в тому часі у зв'язку з фейлетонами Ікера. Але й ці були подібно, як гумористи Ікера, доброзичливі. Для характеристики згадаю про деякі:

Першу з цих „проблем" подибуємо в редакційному архіві з вересня 1949 року, як Ікер щойно „дебютував" у „Свободі". У записці з 17-го вересня Ікер жалується, що пройшов уже деякий час і не надруковано його фейлетона „Злий дух під Божим домом", а редакція в листі з 19-го вересня вияснює: „Вашу карточку одержали і переконуємося, що якийсь наш злий дух не вислав або не доручив Вам газети з Вашим 'Злим духом', бо гумореска була надрукована на українській сторінці англомовного тижневика ще 6-го вересня..."

На цьому не кінець. У гуморесці була мова про одного з найперше прибулих нових поселенців, який зовнішнім виглядом блискавично замериканізувався та кожної неділі біля церкви лякав бідних скитальців сумно-чорними перспективами їхнього майбутнього на вільній землі Вашінґтона... Уже на третій день після появи гуморески до редакції зголосився „власноручно" один із таких свіжих переселенців, зодягнений точнісінько так, як написано в гуморесці, та, очевидно, з відповідними — але доброзичливими — завваґами.

Мáла „Свобода" маленьку і доброзичливу проблему із згадкою в одному із фейлетонів Ікера про подію в скитальському таборі в Німеччині, в якій учитель в школі вимагає: „Цюропайлович, лєзен Зі вайтер" (Цюропайлович, читайте дальше). За три тижні „Свобода" одержала листа з Вінніпеґу, в якому п. Цюропайлович доброзичливо вимагає „сатисфакції"...

Але чи не ненайбільшу „проблему" мала редакція „Свободи" не так із самою гуморескою Ікера, як у зв'язку з нею. Це трапилося в 1969 році, в якому дві наші націоналістичні суспільно-громадські організації, ОДВУ і ООЧСУ, відзначали 40-річчя оформлення ОУН, Організації Українських Націоналістів, націоналістично-революційної підпільної організації в Старім Краю. Фейлетон Ікера мав заголовок: „Змоторизований Гриць" і відносився до хлопчини в Бібрці, який заслужив собі і дістав ровер. Тоді матеріяли у „Свободі" складалися в друкарні ще на лінотипах, отже в олові відливалося кожну лінійку. Так зложений фейлетон Ікера уже був приміщений на відповідному місці у „Свободі", як прийшла „нагла справа", друк одержаного спільного Звернення-заклику ОДВУ і ООЧСУ з нагоди 40-річчя ОУН. Заклик підписали голови обох організацій, проф. д-р Богдан Гнатюк і проф. Іван Фёдорович Вовчук та всі члени Головних Управ обох організацій. Щоб надрукувати цей ювілейний заклик на відповідному місці, треба було усунути фейлетон Ікера, що метранпаж і зробив, але помилково забув-залишив останню лінійку з курсивним написом: „... і змоторизованим Грицем". Газета вийшла, її вислано і щойно на наступний день виявилося, що ювілейне Звернення-заклик ОДВУ й ООЧСУ у 40-річчя ОУН підписали всі члени Головних Управ цих заслужених патріотичних організацій, а з ними також...„і змоторизований Гриць".

Мабуть тільки факт, що помилка трапилася у зв'язку з фейлетоном Ікера (до якого аж ніяк не відноситься характеристика „долі руського редактора" Маковея) допоміг тодішній редакції „викрутитися" безболісно з цієї справи.

Та це тільки так на марґінесі та в дусі фейлетонів Ікера.

Сумарично усі фейлетони-гуморески Ікера є чи не найповнішим гумористичним,— а часом також сантиментальним — віддзеркаленням великого, одного з найскладніших періодів історії нашого поселення в Америці, і вони, ці фейлетони, напевно послужать одним із джерел для історика та дослідника нашого сьогодення.

Ще згадаю про досить рідкісну прикмету писань Ікера: це його дбайливість в оформлюванні його рукописів і машинописів. Усе, що приготовив і надіслав до редакції Ікер, було абсолютно готове до друку. А праця і співпраця Ікера з редакцією та поодинокими редакторами була „майже" ідеальна; слово „майже" вжито тут тільки тому, бо, кажеться, що на цьому нашому світі немає нічого абсолютно ідеального.

До цієї короткої характеристики праці і співпраці Ікера у „Свободі" чи не найвірніше відносяться слова-оцінка відомого англійського письменника-ідеаліста Томаса Карлайла (1795-1881), який писав:

„Справжній гумор випливає не так з голови, як з душі і серця; він не тільки не є зневагою, він є есенцією любови!"

Це є фейлетони-гуморески Ікера у „Свободі". Ними він заслужено здобув собі вдячність, пошану і любов кожного, хто його знав та хто знайомий з його творчістю, — дай йому, Боже, здоров'я та ще многих-многих літ!

У листопаді УНС...

(Закінчення зі стор. 1)

секретарка 25-го Відділу Квітка Стецюк; головна радна, голова Округи Лігай Веллі і секретарка 47-го Відділу Анна Гарас і секретарка 151-го Відділу Анна Строт. По чотири члени придбали секретар 59-го Відділу Тарас Сливінський, головний радний; голова Округи Дітройт і секретар 94-го Відділу Роман Татарський; секретар 182-го Відділу Григорій Клименко; секретар 242-го Відділу Йосиф Чабан і головний радний, голова Округи Рочестер і секретар 316-го Відділу Володимир Гавриляк; по три члени придбали голова Округи Чикаго і секретар 51-го Відділу Михайло Ольшанський; голова Округи Трой і секретар 57-го Відділу Михайло Савків; головний радний, голова Округи Піттсбурґ і секретар 161-го Відділу Андрій Джула; секретарка 259-го Відділу Юлія Ґуґлик; секретар 368-го Відділу Андрій Маринюк; секретарка 434-го Відділу Олександра Дольницька і секретарка 450-го Відділу Евстахія Мілянич.

Поміж поданими союзовцями маємо сім головних радних, які разом придбали 36 членів і тим дали добрий приклад для інших союзовців, а головно членів Головного Уряду.

Приємно відмітити і те, що більшість союзових Округ докладає всіх зусиль, щоб виконати свої квоти на 100 відсотків і тим самим одержати відповідний грошовий бонус. Доказом цього є те, що вже по кінець листопада три Округи виконали квоти на 100 і більше відсотків, а 11 Округ виконали квоти на 75 і більше відсотків, що є запевненням можливости дійти і до 100 відсотків. Цікавим є ще й те, що як малі, так і великі Округи змагаються за найвищий відсоток виконання квоти. Перід у тій категорії ведуть малі Округи, а саме: Лігай Веллі, де головою є головна радна Анна Гарас; Вунсакет, голова Леонід Гардінґ, і Вілкс Беррі, голова мґр Роман Дяків. А якщо мова про Округи з придбанням цього року найбільшого числа членів, то першенство має Філядельфійська Округа, яку очолює Петро Тарнавський з придбанням за одинадцять місяців 349 нових членів.

Завданням осінньої кампанії є придбати 1,000 членів, і ця мета, напевно, буде виконана, якщо всі відділові секретарі, конвенційні делеґати, члени Головного Уряду та почесні члени Головного Уряду використають останні дні місяця грудня на організаційну працю. Допомогою для виконання мети є впроваджена знижка цін на термінове й акцидентове забезпечення від 1-го жовтня цього року. Якщо 445 секретарів союзових відділів Америки і Канади, 26 членів Головного Уряду і дев'ять почесних членів Головного Уряду відвідають по одному проспектові — одній українській родині — то мета осінньої кампанії буде виконана.

ЛІТЕРАТУРНИЙ ВЕЧІР Г. ЧЕРІНЬ

Чикаго. — Український Інститут Модерного Мистецтва та 84-ий Відділ Союзу Українок Америки влаштовують тут в суботу, 10-го грудня ц.р., о год. 7-ій вечора у власному приміщенні, при 2320 Захід Чикаго авеню, літературний вечір Ганни Черінь. Читання творів при акомпаньяменті композитора Ігора Білогруда. Слово про авторку скаже д-р Дарія Маркусь.

ПОПРАВКИ

У статті д-р Наталії Пазуняк п. з. „Постать великої ученої" („Свобода", числа 213, 214 і 215, з 8, 9 і 10-го листопада) треба читати в І-ій частині, друга колонка: „У 1915 році Наталія Полонська склала в університеті св. Володимира іспит з російської історії"; як теж: „...була професором у Київському Художньому Інституті. Дослідча праця Н. Полонської в першу чергу"...; і далі: „...України XIII-XIX сторіч. У 1933 році". У ІІ-ій частині, третя колонка, має бути: „...коментувань спірних проблем історикaми..."; і далі: „...знавця Великого князівства Литовського..."; в ІІІ-ій частині, третя колонка, слід читати: „...пригадує свої слова давній, але молодий духом інженер". — Ред.

СЕКРЕТАР ДЕПАРТАМЕНТУ ОБОРОНИ Каспар Вайнберґер від'їхав у четвер, 1-го грудня ц.р. знову до Европи, щоб там взяти учать у нарадах країн НАТО. Вайнберґер при тій нагоді відвідає Париж і Нюрнберг в Західній Німеччині. *Політичні спостерігачі не виключають* демонстрацій пацифістів проти секретаря оборони у зв'язку з інсталяцією в Европі американських нуклеарних ракет середнього засягу типу Першінґ-2 і крилатих.

КОНҐРЕСМЕН КЛЕМЕНТ ЗАБЛОЦКІ, 71-річний демократ з Висконсину, голова комісії міжнародних справ в Палаті Репрезентантів, дістав серцеву атаку і в дуже тяжкому стані його було перевезено до шпиталю, де він, як твердять лікарі, знаходиться в критичному стані. Він цілковито втратив притомність і в такому стані перебував цілий день в середу, 30-го листопада. Лікарі-спеціялісти побоюються, що втрата свідомости в такому довгому часі могла причинитись до заникнення мозкових клітин. Д-р Джеймс Н.Трон, директор Капітал Гилл шпиталю, заявив кореспондентам, що він покищо не може дати їм жадних надій щодо здоровельного стану конґресмена К. Заблоцького, який, як відомо, був архітектом компромісової політики Палати Репрезентантів з Білим Домом.

НАТЯКАЮТЬ...

(Закінчення зі стор. 1)

тити не можуть. Ізраїльський міністер вірить у замирення в Ливані, але якщо б до цього не дійшло і Сирія була б спричинником нових заколотів, то військова конфронтація не є виключена. Пізніше Аренс поправився, кажучи, що у випадку атаки Сирії на позиції ЗСА чи Ізраїля, обидві держави правдоподібно виступили б спільно проти напасника.

Головним досягненням переговорів у Вашінгтоні залишається однак створення спільної координаційної комісії, яка займатиметься стратегічними проблемами на Близькому Сході в майбутньому, — сказав М. Аренс.

Ділимося сумною вісткою з Родиною і Приятелями, що в суботу, 26-го листопада 1983 року з волі Всевишнього відійшов у Вічність

мій Дорогий БАТЬКО

сл. п. ІНЖ.

АНАТОЛІЙ СТАНЬКО

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбудуться в неділю, 4-го грудня 1983 р. по Службі Божій в українській православній церкві, 359 Брум вул в Ню Йорку, Н. Й.

В понеділок, 5-го грудня 1983 р. після Літургії, о год. 10-ій ранку Тлінні Останки спочинуть на українському православному цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

В глибокому смутку:

син — ОЛЕКСІЙ з дружиною НАТАЛІЄЮ і донькою УСТИНОЮ
Родина і Друзі

В ДРУГУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Дорогого
МУЖА, БАТЬКА І ДІДУНЯ

бл. п.

АНДРІЯ РОСПУТЬКО

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА ЛІТУРГІЯ

в катедрі св. кн. Володимира у Філядельфії, Па., в неділю, 11-го грудня 1983 р., 11:30 год. ранку

Прохаємо Приятелів і Знайомих помолитися з нами за душу бл. п. Андрія.

ОЛЬГА — дружина і Родина

ПОДЯКА

З Волі Всевишнього відійшов у Вічність
24-го вересня 1983 року
наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО І ДІДУСЬ

бл. п. мґр

ІВАН РЕШЕТУХА

Цією дорогою складаємо щиру подяку Родині, Приятелям, Знайомим і Членам Союзу Українок Америки в Ню Йорку за віддання останньої прислуги і пошани та відпровадження Покійного на місце Вічного Спочинку.

Особливу щиру подяку складаємо Всеч. о. Х. Войтині ЧСВВ — пароховi церкви Чесного Хреста в Асторії, за відвідини в часі недуги Покійного в дома, та за уділення Святого Причастя і Тайн Єлеопомазання.

Ми невимовно вдячні Всеч. о. С. Шевчукові ЧСВВ за відправлення Панахиди і Служби Божої в церкві св. Юра та відпровадження Покійного на місце Вічного Спочинку, за зворушливі прощальні слова в часі Служби Божої і на тризні.

Сердечна подяка д-рові Р. Морозові, приятелеві Покійного і цілої Родини, за гарний спомин про Покійного на тризні.

Найщиріша подяка Всім тим, що так жертвенно зложили пожертви на Службу Божу та на українські добродійні цілі.

Ми також вдячні американським Приятелям, що так численно прибули на Панахиду і зложили свої щедрі пожертви.

Наша щира подяка похоронному заведенню П. Яреми за взірцеве проведення похорону, за поради і поміч.

Нехай Всевишній Вас Всіх благословить і нагородить своїми Ласками, а Мати Божа прийме Вас під Свій Покров за Ваші чутливі серця, за вислови співчуття, особисто, телефонічно і листовно.

У глибокому смутку —

Дружина — ІРЕНА з Дітьми і Внуками

Товариство Українських Інженерів Америки
запрошує все Громадянство
на ДОПОВІДЬ

МИКОЛА КРАВЦІВ

ПОЛКОВНИК АМЕРИКАНСЬКОЇ АРМІЇ

На тему: **„Стратегічно-оборонні заходи Департаменту Оборони і його організаційні функції"**

Неділя, 18-го грудня 1983 р., година 4:30 по пол.
Український Народний Дім в Ірвінґтоні, Н. Дж.
140 Проспект Авеню

Дотація для Центру Українських Канадських Студій від міністерства держави

Вже другий рік підряд Центр Українських Канадських Студій Манітобського університету при Колегії св. Андрея одержав дотацію від міністерства держави для справ багатокультурности. Це міністерство при федеральному уряді допомагає в науці і в наукових дослідах у ділянці канадських етнічних студій через програму професорів-гостей. Дотація в сумі 25,555 дол. є дещо більша ніж минулого року.

Відділ для продовження освіти (Division of Continuing Education) Манітобського університету дав додатково дотацію в сумі 4,800 дол. Завдяки цим дотаціям, Центр знову міг заанґажувати д-ра Богдана Климаша як професора-гостя на біжучий академічний рік.

Цього року д-р Климаш веде курси „Український канадський фолкльор" і „Українське мистецтво в Канаді" у Колеґії св. Андрея. Секцію одного з цих курсів він буде викладати влітку. В цьому семестрі він теж викладає „Українську канадську літературу" в Дофіні, а в другому семестрі буде викладати „Український канадський фолкльор" у Брандонському університеті. Покриття коштів подорожі на виклади в Дофіні і в Брандоні включене в дотації від міністерства. Це дуже важливо, бо Центр не є спроможний на покриття таких коштів.

Д-р Климаш є теж консультантом-дорадником у справах української канадської спадщини для викладачів і студентів Манітобського університету, як і для ширшого громадянства у Вінніпеґу і в інших місцевостях, де він викладає. Зараз д-р Климаш займається дослідами теми „Етнічність у проповідях в українських церквах у Вінніпеґу, 1983-1984".

Д-р Климаш видав ряд наукових праць у таких ділянках як фолкльор і етнічні студії. Він отримав бакалеврат від Торонтонського університету, ступінь магістра від Манітобського університету, а докторат філософії в Альбертському університеті та в Каліфорнійському університеті в Лос Анджелес.

Чин гідний наслідування

Варвара Корчало-Тащук ніколи не забуває при тих, які потребують допомоги.

У листопаді вона пожертвувала 500 дол. на Семінарію у Стемфорді, для тих хлопців, які є там з Бразилії і вчаться на священиків.

Зробила вона це не раз. Тепер склала тих 500 дол. у пам'ять свого Покійного батька Антона Корчало, який згинув у 1914 році, як вояк австрійської армії у Карпатах. Тому що не має змоги поставити пам'ятник на його могилі, то вона дарує на шляхетні цілі.

В. Тащук і її родина, яка нараховує 10 внуків, є членами 292 Відділу УНСоюзу у Дітройті.

Стефа Федик

Відзначення Листопадового Чину на Фльориді

В неділю, 13-го листопада ц.р., сейнтпітерсбурзька громада під спонзорством Українсько-Американського Товариства вшанувала день Листопадового Зриву поминальними відправами в українській католицькій церкві Богоявлення Господнього. Знамениту проповідь на тему Листопадового Чину виголосив парох Ярослав Федик. Після закінчення Богослуження слідувала панахида за поляглих лицарів, що боролися за самостійність української держави.

Потім присутні перейшли до розлогої церковній залі, у якій була заплянована концертова програма пропам'ятних днів Листопадового Зриву.

Простора нова заля була чудово зі смаком удекорована, а на видному місці — артистично зроблений напис — „Листопад — 1918 року". 200 осіб взяли у вшануванні Листопадового Зриву. Голова Українсько-Американського Товариства Іван Когут у своєму вступному слові привітав присутніх і подав точки концертної програми.

Христина Панчук при фортепіяновому супроводі чудово проспівала американський гимн. Після цього на сцену вийшов молоденький хлопчина Григорій Дейді та, підійшовши до могили з похиленим хрестом, продеклямував молитовно поему про лицарів Листопадового Зриву, з приреченням далі боротися за права і самостійність українського народу. Зворушуюча поема, добре виконана, викликала ентузіястичні оплески.

Вперше у нашій громаді виступав чоловічий хор під керівництвом диригента — проф. Романа Жмуркевича, який проспівав популярні пісні Січових Стрільців: „Гей, у лузі червона калина" „Видиш, брате мій", „Слава, слава, Отамане!"; всі пісні в обробці Гайворонського. Цей виступ дуже сподобався присутнім, а особливо виконання пісень було майстерне.

Для тих, що не дуже добре розуміють українську мову, Іван Когут коротко, але докладно пояснив ціль цього святкування й історію Листопадових Днів. Потім В. Черевко прочитав реферат українською мовою про події Листопадового Зриву. Цей реферат був знаменитий, хоч у ньому були деякі недотягнення, бо представляючи галицьку добу, ще за княжих часів, яка закінчилась 1340 року, вилишено дуже великий період галицької історії аж до 1917 року. Крім того, говорячи про події нових визвольних змагань на східньоукраїнських землях, промовчано про Гетьманський період 1918 року. А це ж також історія нашого світлого історичного змагу. Всі події нашого історичного змагання за свою державу повинні бути висвітлені як слід для пізнання правди і пригадки для наших майбутніх поколінь.

Потім деклямував молодий Петро Бучинський на тему Листопадових днів, присутні нагородили його оплесками. Виступала також Аліція Бучинська Дейді сольо на скрипці у віртуозному музичному творі „Серенада", викликавши бурю оплесків публіки.

З-поміж всіх декляматорів найкраще вив'язалась Люся Арвін, яка з великим почуттям і з доброю дикцією викликала у присутніх подив до такого талановитого передання стрілецьких подвигів Листопадових Днів.

Гра на фортепіяно „Чорне Море" власної композиції О. Омельського чарувала всіх. Його сміливо можна зарахувати до піяністів-віртуозів.

Закінчено цю святочну програму знаменитим виступом чоловічого хору, що проспівав Хорал Садовського, а потім всі присутні проспівали український національний гимн „Ще не вмерла Україна".

Осип Біловус

Відзначення Листопадового Зриву в Бруклині

Комітет Об'єднаних Організацій Бруклин — Північ влаштував в неділю, 13-го листопада, в шкільній залі Листопадове Свято з такою програмою: хор при церкві св. Духа під дириґуванням Л. Рейнаровича проспівав американський гимн і „Гей, у лузі червона калина"; реферат про значення Листопадового Зриву виголосила артистка М. Рейнарович, заявляючи, що значення велике, просто епохальне. Збройний зрив у Львові відновив і закріпив в українському народі світлу традицію лицарського духу княжих і козацьких часів та перетворив у чин леліяну в серці нації державну ідею. Вона закликала присутніх працювати так, щоб здійснити мрії тих героїв.

Оперовий співак баритон Л. Рейнарович проспівав дві стрілецькі пісні: „Ой, нагнувся дуб високий", і „Синю чічку" М. Гайворонського та героїчну пісню УПА „Вперед" І. Соневицького. Оперовий співак був на висоті свого виконання.

Потім у у дуетах з Т. Шайдою, виконуючи „Елегію" М. Гайворонського і „Моя надія" К. Цепенди в музичній аранж. Т. Левицького, голоси солістів зливалися в одну суцільну гармонію, творячи нерозривну мистецьку одиницю.

Молоді декляматорки з цілоденної української школи виконали — О. Ройовська „Листопад" Р. Купчинського, М. Балицька „Наша славна Україна" В. Самійленка.

Обидві вони — це учениці, котрі подають надії на майбутнє. „В день першого листопада" С. Черкасенка виконала Н. Литвин і „Моя тринадцята весна" В. Онуфрієнка виконав Б. Богуш. Ці поезії, присвячені голодоморові в Україні, а їхні виконавці — це вже зрілі декляматори з доброю дикцією, почуттям, умілістю і переконливістю.

Згаданий вище хор виконав пісні „Коли ви вмирали" М. Гайворонського, „Ось день війни народньої" М. Федорова і „За тебе, Україно" С. Людкевича. Хор себе дуже добре запрезентував. Цей хор — це мистецьке об'єднання нашої громади і йому належиться всебічна підтримка. Прекрасним супроводом для хору і солістів був проф. Т. Левицький. Концерт був дбайливо підготований, а присутні щирими оплесками дякували виконавцям.

Відспіванням „Ще не вмерла Україна" закінчено цей вдалий концерт.

Р. Л.

Тінь Антона Олійника...

(Закінчення зі ст. 2)

В „Байді" — історичній поемі Гриця Чупринки, розстріляного большевиками українського повстанця і поета ще в 1921 році, про кінець життя Байди сказано те саме, що можна застосувати до смерти Антона Олійника, нечуваного сучасного героя України: „Через три дні він скінчився, Як дійшов до серця крюк. Та терплячим залишився аж до смерти серед мук. А як турки прибирали В яму з крюка мертвяка, В ту сторонку позирали, Що вродила козака..."

„На таке здатні лише українці" — аж гуло голосною луною по зоні в Мордовських таборах. Це ж найбільша похвала, на яку заслужили собі українці від чужих якраз ось через Антона Олійника, якого місце в ГУЛаґу зайняв добровільно Валерій Марченко. Адже він знав, що про Антона Олійника не вільно згадувати, та ще *ТАК* згадувати. Проте Валерій не злякався, і цим довів, що наддніпрянський українець-в'язень гідний стати поруч леґендарного оунівця з Західної України... І один і другий, і багато їх інших, дають докази незаперечної правди, що Україна — не бездітна вдовиця. Вона має дітей і яких дітей! Народ, що видав із себе Антона Олійника, напевно буде вільним.

Примітка: назву СССР в заголовку цієї статті — „Рад-соц-конц-таборів Союз" взято з вірша поета-політв'язня Василя Стуса „Колеса глухо стукотять" із збірки „Свіча в свічаді", присвяченого пам'яті загинулого в Сибіру проф. Миколи Зерова.

НЕ ТЕ ПРІЗВИЩЕ

У дописі п. з. „УІА влаштував симпозіюм про Гельсінкські угоди" („Свобода" ч. 228 з четверга, 1-го грудня ц.р.) при кінці другого параграфу має бути: „Модератором був мґр Володимир Баранецький, член Екзекутиви УІА". — Ред.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ЧЕТВЕР, 8-го ГРУДНЯ 1983 р.

Перт Амбой, Н. Дж. Б-во св. о. Миколая 104 Відд. УНС буде обходити свій 80-літній ювілей з Службою Божою в УКЦеркві Успення в Перт Амбой, Н. Дж., о год. 6:30 веч. Служба Божа буде за здоров'я живучих членів та за всіх померших піонерів. Всіх членів і парафіян запрошуємо до участи. — І. Сідун, гол., В. Матківський, секр.

НЕДІЛЯ, 11-го ГРУДНЯ 1983 р.

Фініксвілл, Па. Річні збори Б-ва св. Петра і Павла 321-ий Відд., відбудуться в парафіяльній залі. На порядку нарад: звіти урядовців Відд., членів К. Комісії і вибір урядовців Відділу на 1984 рік. Проситься чл. прибути на збори та вирівняти належні вкладки за цей рік. — І. Підгайний, предс., М. Лісовський, кас., Д. Цюк, секр.

НЕДІЛЯ, 18-го ГРУДНЯ 1983 р.

Рочестер, Н. Й. Місячні збори С-ва Пресв. Богородиці 36-ий Відд., о год. 1-ій по пол. у кафетерії школи св. Йосафата при 930 Рідж Ровд у Рочестері. Проситься чл. взяти участь у зборах та вирівняти належні вкладки. — Катерина Бернола, Марія Ковальчук, Параска Демянів.